

Merkinnöistä merkitykseen

Sairauden työhön liittyvyyden arviointi työterveyshuollossa

TAMPEREEN
YLIOPISTO

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

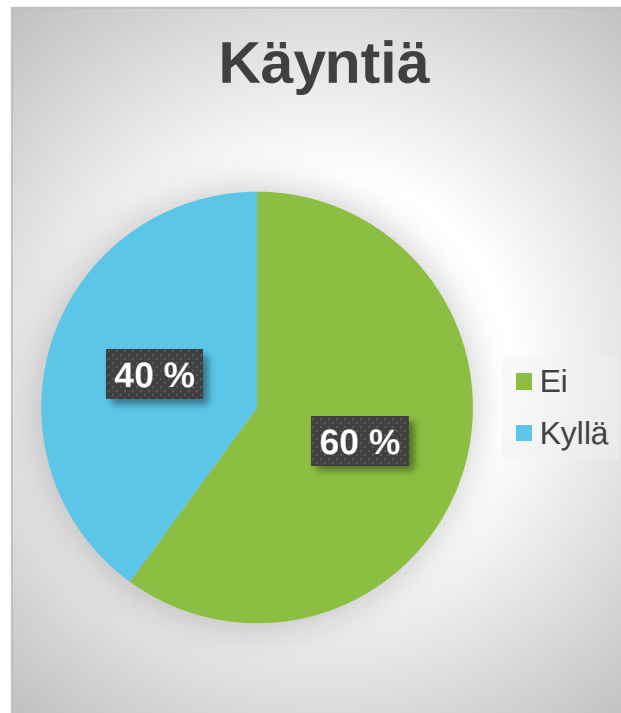
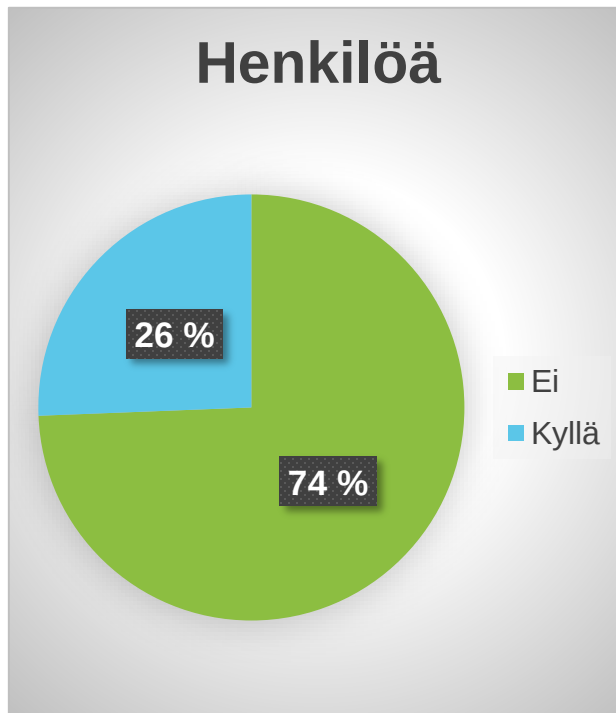
Sairauden työhön liittyvyyden arviointi ja kirjaaminen työterveyshuollossa

- Sairaanhoidon käynnillä, tieto työhön liittyvyydestä tallennetaan potilaskertomuksiin rakenteisesti, jolloin tietoa voidaan hyödyntää
  - ennalta ehkäisevässä työssä
  - työkyvyn tukemisessa
  - raportoinnissa, jolloin työterveysyhteistyössä helpottuu
- Sairausvastaanottokäyntien yhteydessä otetaan kantaa käynnin syyhyn
  - **työhön liittyvä**
  - aiheutuuko sairaudesta **työkyvyttömyyden uhka**

Otetaan kantaa tarvittaviin tukitoimiin

- Ei tarvetta erityisiin / uusiin tukitoimiin
  - Ei tarvetta hoitovaihtoehtojen muutokseen, toimenpiteisiin työpaikalla tai kuntoutukseen
- Ryhdyttävä työkyvyn tukitoimiin
  - Työkyvyttömyyden uhka todettavissa ilman hoidon uudelleen arviointia, toimenpiteitä työpaikalla tai kuntoutusta
- Sovitaan ja kirjataan jatkotoimenpiteet
  - Tieto saadaan tämän jälkeen käyttöön raportointijärjestelmästä

Lääkärien tekemät työhön liittyvyys -merkinnät vuonna 2015, Työterveys Wellamo

Lääkärien kirjaamat merkinnät työkyvyttömyyden uhasta vuosina 2015 ja 2016

Lääkärin merkintä työkyvyttömyyden uhasta	2015		2016	
	n	%	n	%
Ei tarvetta erityisiin / uusiin tukitoimiin	11 318	91,6	11 020	89,2
Ryhdyttävä työkyvyn tukitoimiin	1 002	8,1	1 323	10,7
Työkyvyttömyyden uhka puuttuu	37	0,3	14	0,1
Yhteensä	12 357	100,0	12 357	100

Jatkotoimenpidemerkintöjen osuus

- 2015: 27 %
- 2016: 41 %

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

	2015		2016	
Lääkärien kirjaamat jatkotoimenpide -merkinnät	n	%	n	%
Ammatillisen kuntoutuksen aloite	4	0	1	0
Ei toimenpiteitä	6265	73,3	4683	59,3
Jatkotoimenpiteet puuttuu	43	0,5	4	0,1
Jokin muu toimenpide	504	5,9	1395	17,7
Kirjallinen suostus työpaikalle	31	0,4	17	0,2
Lausunto työkyvystä			3	0
Lähetä erikoissairaanhoidon	307	3,6	278	3,5
Lääkinnällisen kuntoutuksen aloite	38	0,4	44	0,6
Neuvonta ja ohjaus työfysioterapeutin vastaanotolla	584	6,8	608	7,7
Neuvonta ja ohjaus työterveyspsykologin vastaanotolla	140	1,6	140	1,8
Ohjaus työkykyarvioon	5	0,1	2	0
Ohjaus työterveyshuollon ryhmään	10	0,1	3	0
Ohjaus vastuulääkärille tai -hoitajalle tai omalle vastaaontolle uudelleen	562	6,6	674	8,5
Osasairauspäiväraha-aloite	12	0,1	18	0,2
Työpaikkakäyntialoite			1	0,0
Työterveysneuvottelualoite	36	0,4	19	0,2
Yhteydenotto esimieheen	7	0,1	4	0,1
Yhteensä	8548	100,0	7893	100,0

Lääkäreiden merkitsemät jatkotoimenpiteet vuosina 2015 ja 2016, otoskoko n=193

Jatkotoimenpiteeseen ohjaus	Yhteensä	%
Neuvonta ja ohjaus työterveyspsykologin tai työfysioterapeutin vastaanotolla	45	23,3
Ohjaus vastuulääkärille tai -hoitajalle tai omalle vastaanotolle uudelleen	23	11,9
Kirjallinen suositus työpaikalle	20	10,4
Yhteydenotto työpaikalle/esimieheen	4	2,1
Työterveysneuvottelualoite	21	10,9
Osasairauspäiväraha-aloite	5	2,6
Lääkinnällisen kuntoutuksen aloite	22	11,4
Ammatillisen kuntoutuksen aloite	3	1,6
Ohjaus työkykyarvioon	1	0,5
Lähete erikoissairaanhoidon	23	11,9
Ohjaus työterveyshuollon ryhmään	3	1,6
Jokin muu toimenpide	23	11,9
Yhteensä	193	100

Toteutuneet jatkotoimenpiteet, ei rakenteinen tieto

Jatkotoimenpide	n	%
Käynti työterveyspsykologin tai työfysioterapeutin vastaanotolla	33	17,1
Ei merkintää käynnin jälkeen/ei tietoa toteutumisesta	28	14,5
Työterveysneuvottelu	19	9,8
Lähetehesh:n tai suositushakeutua erikoislääkärille	17	8,8
Lähetefysioterapeutille, psykologille tai jalkaterapeutille, myös avo	17	8,8
Käynti vastuulääkärille tai hoitajalle tai muulla hoitajalla/lääkärillä	17	8,8
Muu henkilökohtainen suositus tai ohjeistus	16	8,3
Kirjallinen suositus työpaikalle	14	7,3
Ei vielä toteutuneita toimenpiteitä	9	4,7
Kirjotettu lausunto	5	2,6
Jokin muu toimenpide	5	2,6
Suunnitellaan jotain jatkotoimenpidettä, mutta ei tehdä mitään	4	2,1
Käynti erikoissairaanhoidossa	3	1,6
Yhteydenotto työpaikalle/esimieheen	3	1,6
Lääkinnällinen kuntoutus	3	1,6
Yhteensä	193	100

Työterveyshuollon sairaanhoidon kustannukset ja työn liittyvyys

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työterveyshuollon sairaanhoidon kustannukset, €/hlö, vuodessa ikäryhmittäin (vuoden 2016 rahassa)

		2014 €			2015 €		2016 €	
	ikäluokka	n	Md	ka	Md	ka	Md	ka
Mies	18 – 34	528	64	100	73	119	73	120
	35 – 44	369	86	126	88	111	88	118
	45 – 54	409	85	126	103	144	90	124
	55 –	490	85	117	90	126	95	155
Nainen	18 – 34	2366	86	129	90	135	90	133
	35 – 44	2097	97	141	95	141	105	142
	45 – 54	2712	107	149	117	159	112	160
	55 –	3299	117	159	117	161	116	161

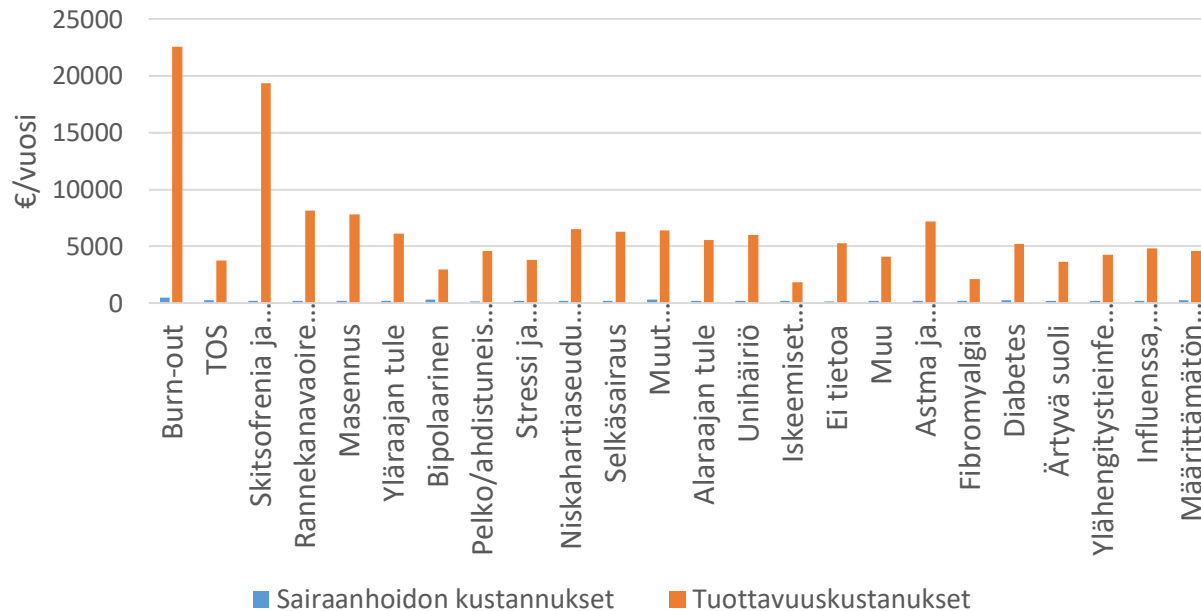
Työhön liittyvyys ja sairaanhoidon käyntien määrät diagnoosiryhmittäin vuonna 2016

Diagnoosi	TL-osuus (%)	Sairaanhoidon käynti, ka	Diagnoosi	TL-osuus (%)	Sairaanhoidon käynti, ka
Burn-out	100	9	Alaraajan tule	44	4,3
TOS	100	5	Unihäiriö	39	4,2
Skitsofrenia ja psykoottisuus	85	3,6	Iskeemiset sydänsairaudet	35	3,7
Rannekanavaoireyhtymä	67	4,1	Ei tietoa	33	3,2
Masennus	66	4,4	Muu	21	3,8
Yläraajan tule	57	4,2	Astma ja keuhkoastma	18	5,1
Bipolaarinen	55	7	Fibromyalgia	13	3,8
Pelko/ahdistuneisuus	50	3,5	Diabetes	12	4,4
Stressi ja sopeutumishäiriö	50	4,2	Ärtynyt suoli	11	4,6
Niskahartiaseudun tule	50	4,5	Ylähengitystieinfektio	4	4,5
Selkäsairaus	49	4,3	Influenssa, keuhkokuume	3	4,9
Muut mielenterveys	48	5,6	Määrittämätön gastroenter.	1	5,1

Tth:n sairaanhoidon kustannukset ja tuottavuuskustannukset diagnoosiryhmittäin, vuoden 2016 rahassa (€/henkilö/vuosi)

Diagnoosi	Sairaanhoidon kustannukset, €	Tuottavuus- kustannukset, €	Diagnoosi	Sairaanhoidon kustannukset, €	Tuottavuus- kustannukset, €
Burn-out	506	22 603	Alaraajan tule	201,9	5 530
TOS	233,5	3 754	Unihäiriö	193,9	6 014
Skitsofrenia ja psykoottisuus	196	19 374	Iskeemiset sydänsairaudet	207,7	1 816
Rannekanavaoireyhty mä	186,9	8 153	Ei tietoa	145,8	5 288
Masennus	215,2	7 790	Muu	178,6	4 077
Yläraajan tule	200,5	6 095	Astma ja keuhkohtauma	230,5	7 185
Bipolaarinen	288,7	2 947	Fibromyalgia	189,2	2 099
Pelko/ahdistuneisuus	159,5	4 601	Diabetes	235,7	5 247
Stressi ja sopeutumishäiriö	190,1	3 835	Ärtyvä suoli	204,2	3 633
Niskahartiaseudun tule	210,6	6 539	Ylähengitystieinfektio	205,9	4 278
Selkäsairaus	199,2	6 297	Influenssa, keuhkokuume	221,8	4 844
Muut mielenterveys	303,8	6 377	Määrittämätön gastroenter.	234,4	4 601

Tth:n sairaanhoidon kustannukset ja tuottavuuskustannukset diagnoosiryhmittäin, vuoden 2016 rahassa (€/henkilö/vuosi)

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Tulokset (1)

- Työhön liittyvyysmerkintä tehtiin noin 40 % käynneistä
  - 26 % asiakkaista
- Työkyvyttömyyden uhka oli merkitty noin 10 % sairaanhoidon lääkärin vastaanottokäynneillä
- Käynti työterveyspsykologin tai työfysioterapeutin vastaanotolla on tavallisin jatkotoimenpide
  - Kirjattiin 23,3 %, tieto potilastietojärjestelmästä
  - Toteutui 17,1 %, tieto potilasasiakirjasta
- Jatkotoimenpiteiden toteutumista ei voida seurata potilastietojärjestelmän avulla

Tulokset (2)

- Käynnit, joiden syy oli Burn-out tai TOS tehdään aina merkintä työhön liittyvyydestä
- Näiden sairaanhoidon kustannukset vuodessa olivat 506€ ja 233,5€ vuodessa
- Suurimmat kustannukset, diagnoosittain
  - työterveyshoidon sairaanhoidon kustannukset
    - Burn-out, muut mielenterveys, bipolaarinen tai diabetes
  - tuottavuuskustannukset
    - Burn-out, skitsofrenia ja psykoottisuus, rannekanavaoireyhtymä tai masennus

Kiitos!

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

